

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci stěžovatelky **O. o. p. s. p. o. N. p. ú.**, za účasti **Ministerstva kultury**, se sídlem v Praze 1, Maltézské nám. 1, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 39,

t a k t o :

- I.** Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 39, **se z r u š u j e .**
- II.** Žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků ze dne 6. 7. 2006, **se o d m í t á .**
- III.** Žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce ze dne 6. 11. 2006 pro řízení o kasační stížnosti **se o d m í t á .**
- IV.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se stěžovatelka domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla podle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 30. 6. 2006,

č. j. 8 Ca 85/2006 – 21. Tímto usnesením městský soud zastavil řízení o žalobě stěžovatelky ze dne 28. 3. 2006 proti fiktivnímu rozhodnutí Ministerstva kultury podle ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s., ve vazbě na ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích nebo poplatkový zákon“).

V odůvodnění rozhodnutí městský soud uvedl, že v posuzovaném případě nebylo možno dospět k závěru, že stěžovatelka splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neboť na výzvu soudu ze dne 12. 4. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 10, doručenou dne 20. 4. 2006, kterou ji soud vyzval k předložení zřizovací listiny odborové organizace, seznamu členů, zápisu výroční schůze o volbě předsedy, zápisu o registraci v Ústředí odborových organizací, kopie peněžního deníku, daňového přiznání za rok 2005, jakož i aktuálního výpisu z účtu, reagovala až sdělením ze dne 6. 7. 2006, ve kterém mj. tvrdila, že nemá zřizovací listinu, protože vznikla evidencí u MV ČR podle zákona č. 83/1990 Sb. (nicméně potvrzení o této evidenci stěžovatelka soudu nepředložila), výroční schůze nekoná, není registrována v Ústředí odborových organizací, a pokud jde o seznam členů, tak ten odmítla předložit. Dle závěrů městského soudu stěžovatelka neprokázala k výzvě soudu existenci O. o. p. s. p. o. N. p. ú., jakož ani oprávnění PhDr. H. V. P. vystupovat jako předsedkyně této odborové organizace a zastupovat ji v řízení před soudem. K následným výzvám soudu po podání kasační stížnosti (obě ze dne 11. 8. 2006) sice stěžovatelka předložila částečně vyplněné Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a neověřenou fotokopii čtyř stran z blíže neidentifikovatelného účetnictví, nicméně jimi nebylo lze prokázat stěžovatelčina tvrzení o tom, že nemá dostatečné finanční prostředky.

Stěžovatelka v kasační stížnosti nepodřadila své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s., z textu podání je nicméně patrné, že namítá nezákonnost rozhodnutí, kterým byla zamítnuta její žádost o osvobození od soudních poplatků v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 30. 6. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 21, a to pro nepřezkoumatelnost z nedostatku důvodů. Napadené rozhodnutí městského soudu je dle jejího názoru nekonzistentní s ohledem na jeho dosavadní rozhodovací činnost, který - jednáje osobou téhož soudce - v řízení vedeném pod sp. značkou 8 Ca 119/2006 shodně žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků vyhověl. S odkazem na ustanovení § 64 s. ř. s. a § 121 o. s. ř. má stěžovatelka za to, že údaje o její finanční situaci jsou soudu známy z jeho úřední činnosti a není je tedy třeba dokazovat. Stěžovatelka v kasační stížnosti současně požádala o osvobození od zaplacení soudního poplatku pro předmětné kasační řízení a vzhledem k povinnému zastoupení také o ustanovení zástupce, a to z důvodu své finanční situace, která se v důsledku dlouhodobého neplnění povinností zaměstnavatele, u něhož stěžovatelka působí, ještě zhoršila.

Ze soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti. Stěžovatelka požádala o osvobození od soudních poplatků v žalobě podané k poštovní přepravě dne 29. 3. 2006, směřující proti fiktivnímu rozhodnutí Ministerstva kultury, a své majetkové poměry dokládala prostřednictvím vyplněného formuláře č. 060 o. s. ř. Na výzvu soudu ze dne 12. 4. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 10, doručenou stěžovatelce dne 20. 4. 2006, kterou ji soud vyzval k předložení zřizovací listiny odborové organizace, seznamu členů, zápisu výroční schůze o volbě předsedy, zápisu o registraci v Ústředí odborových organizací, kopie peněžního deníku, daňového přiznání za rok 2005, jakož i aktuálního výpisu z účtu, žádným způsobem nereagovala. Uvedená výzva byla vyhotovena vyšší soudní úřednicí

a neobsahovala žádné poučení o následcích neodstranění vad podání. Městský soud poté usnesením ze dne 18. 5. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 13, žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě dle § 36 odst. 3 s. ř. s. zamítl. Usnesením ze dne 22. 6. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 17, následně stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku v částce 2 000 Kč, a to v kolcích na připojeném tiskopise, ve lhůtě 3 dnů od doručení předmětného usnesení, současně ji poučil o následcích nezaplacení a výslovně upozornil na to, že pokud jsou u ní splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, může u soudu podat návrh na osvobození, a to i se zpětnou účinností. Stěžovatelka předmětné usnesení obdržela dne 27. 6. 2006 a téhož dne soudu sdělila, že její zaměstnavatel neplní své povinnosti dle § 25c odst. 4 zákoníku práce, že je nucena podat žalobu na náhradu škody, která jí v tomto důsledku vzniká, a tudíž nemůže soudní poplatek uhradit. Městský soud usnesením ze dne 30. 6. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 21, řízení o žalobě dle ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil, a to proto, že soudní poplatek nebyl uhrazen a stěžovatelka ani k výzvě soudu nepředložila doklady k doložení právní subjektivity, ani doklady prokazující nedostatečné finanční prostředky.

Výše uvedené usnesení napadla stěžovatelka kasační stížností ze dne 6. 7. 2006, která je vedena u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 17/2007. V této kasační stížnosti požádala o osvobození od soudních poplatků pro kasační řízení. Současně mimo jiné namítala nedostatek formálních náležitostí výzvy soudu ze dne 12. 4. 2006, na kterou nereagovala, neboť ji nepovažovala za usnesení předsedy senátu ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. Dále zdůraznila, že ve výzvě požadované listiny ani předložit nemohla, neboť jako organizace vzniklá evidencí u MV ČR podle zákona č. 83/1990 Sb. nemá zřizovací listinu, výroční schůze nekoná, není registrována v Ústředí odborových organizací, nemá zřízen bankovní účet, daňové přiznání nepodává, neboť nepodléhá dani z příjmů právnických osob, a pokud jde o seznam členů, tak ten odmítla předložit, protože dle jejího názoru nemá pro soud žádný význam. Soud měl stěžovatelce přiznat právo na osvobození od soudních poplatků a žalobu meritorně projednat tak, jak je tomu v jiných řízeních vedených u stejného soudu, když právní subjektivita stěžovatelky i oprávnění za ni před soudem jednat jsou soudu známy z jeho úřední činnosti a údaje poskytnuté stěžovatelkou prostřednictvím vyplněného formuláře č. 060 o. s. ř. dosud soudu pro přiznání osvobození vždy stačily. Usnesením ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 26, vyzval soud stěžovatelku k doložení plné moci udělené advokátovi, usnesením ze dne 11. 8. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 33, k doložení peněžního deníku, daňového přiznání za roky 2004 + 2005 a aktuálního výpisu z účtu. Písemností ze dne 24. 9. 2006 stěžovatelka zaslala soudu požadované kopie peněžního deníku a současně soudu sdělila, že přiznání k dani nepodává a nemá zřízený bankovní účet. Dále soudu sdělila, že v důsledku neplnění povinnosti zaměstnavatele nemá finanční prostředky a svůj provoz financuje prostřednictvím půjček. Následně stěžovatelka požádala o ustanovení zástupce pro kasační řízení. Městský soud usnesením ze dne 16. 10. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 39, žádost stěžovatelky ze dne 6. 7. 2006 o osvobození od soudních poplatků pro kasační řízení ve věci zastavení žalobního řízení zamítl. Proti výše citovanému usnesení městského soudu, které je předmětem tohoto přezkumu, podala stěžovatelka kasační stížnost datovanou dne 6. 11. 2006. Městský soud následně zamítl i žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce, a to usnesením ze dne 9. 11. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 44. Také posledně citované usnesení napadla stěžovatelka kasační stížností, tato je u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 9 As 44/2007.

Nejvyšší správní soud přezkoumal postup Městského soudu v Praze a dospěl k závěru, že městský soud postupoval v rozporu s ustanovením § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve vazbě na

ustanovení § 64 s. ř. s., když nepřihlížel k tomu (a to i přes návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků pro kasační řízení vedené proti usnesení městského soudu o zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku), zda jsou splněny podmínky řízení pro rozhodnutí ve věci samé. Ve smyslu ustanovení § 103 o. s. ř. ve vazbě na ustanovení § 64 s. ř. s. je povinností soudu kdykoliv za řízení přihlížet k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být na návrh osvobozen od soudních poplatků účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. Jakkoliv poplatková povinnost vzniká již podáním kasační stížnosti (ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích) a splnění této povinnosti není nutně vázáno až na výzvu soudu, Nejvyšší správní soud již judikoval (rozsudek ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz), že povaha rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, proti němuž kasační stížnost směřuje, vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky uhrazeného soudního poplatku považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, by totiž trvání na podmínce uhrazení poplatku pro kasační řízení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním kasační stížnosti sledoval, a znamenalo by řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení v důsledku nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek.

Opětovné nesplnění této povinnosti tak nelze považovat za překážku, jež by bránila posouzení kasační stížnosti a vydání meritorního rozhodnutí. Městský soud měl proto návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků dle ustanovení § 46 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítnout a věc postoupit k vyřízení Nejvyššímu správnímu soudu, neboť pro samostatné projednání návrhu na osvobození od soudních poplatků pro kasační řízení nebyly splněny podmínky řízení, když nezaplacení kasační stížnosti nelze za výše uvedených okolností považovat za překážku projednání věci samé. Nejvyšší správní soud proto ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení městského soudu zrušil a žádost stěžovatelky ze dne 6. 7. 2006 o osvobození od soudních poplatků pro kasační řízení vedené proti usnesení městského soudu o zastavení řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl.

S ohledem na výše uvedené pak také Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost proti usnesení městského soudu o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, jakkoliv tato opětovně nebyla zpoplatněna, a stěžovatelka navíc ani nebyla zastoupena advokátem. Z obdobných důvodů, ze kterých v těchto specifických případech nedostatek zpoplatnění nebrání projednání věci samé, nemůže ani nedostatek povinného zastoupení za výše popsaných okolností omezit přístup účastníka k soudu. Přiznané osvobození od soudního poplatku je výchozím předpokladem pro prominutí dalších nákladů řízení. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může totiž předseda senátu ustanovit navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh zástupce. Stejně tak jako osvobození od soudních poplatků, tak i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního žadatele. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků tak vylučuje i právo na bezplatné zastoupení. Podstatou osvobození od soudních poplatků, jakož i oprávnění žádat o ustanovení zástupce na náklady státu, je ochrana účastníka proti negativním dopadům do jeho ústavně zaručených práv, v tomto případě do práva na soudní ochranu a na přístup k soudu. Za situace,

kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, vztahujících se ke kasační stížnosti proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (když nezaplatnění kasační stížnosti nebrání projednání věci samé), by opětovné trvání jak na podmínce uhrazení poplatku pro toto řízení, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo další následné (v pořadí již třetí) řetězení téhož problému, který je předmětem původního řízení (v tomto případě řízení o kasační stížnosti podané proti rozhodnutí ze dne 30. 6. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 – 21), jež z logiky věci není smysluplné a nesvědčí ani hospodárnosti a rychlosti celého řízení. Žádost stěžovatelky ze dne 6. 11. 2006 proto s ohledem na výše uvedené důvody pro nadbytečnost odmítl. Po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, jakož i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 9 As 44/2007, bude rozhodnuto o kasační stížnosti stěžovatelky vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 17/2007.

Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost projednal, napadené usnesení dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil, návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků ze dne 6. 7. 2006 odmítl, obdobně pak ze shora uvedených důvodů podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., odmítl také návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro předmětné kasační řízení, neboť nesplnění výše uvedených podmínek nelze za výše uvedených specifických okolností považovat za překážku projednání věci samé. Při odmítnutí návrhu nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu

č. j. 9 As 43/2007 - 87

O P R A V N Ě

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu JUDr. Radanem Malíkem v právní věci stěžovatelky **O. o. p. s. p. o. N. p. ú.** (ve zkráceném vyhotovení rozsudku ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 76, nesprávně označena jako **Z. o., evid. č. X O. s. s. o. o.**), za účasti **Ministerstva kultury**, se sídlem v Praze 1, Maltézské nám. 1, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2006, č. j. 8 Ca 85/2006 - 39,

t a k t o :

Ve zkráceném vyhotovení rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 76, se v záhlaví opravuje zjevná nesprávnost v označení stěžovatelky z původně chybně uvedeného: **Z. o., evid. č. X O. s. s. o. o.**, na správné označení: **O. o. p. s. p. o. N. p. ú.**, ve výroku č. II. se opravuje původně chybně uvedené datum **29. 3. 2006** na datum **6. 7. 2006** a zcela se vypouští **výrok č. V.**

O d ů v o d n ě n í :

V řízení o kasační stížnosti byl ve shora uvedené věci po poradě devátého senátu dne 13. 9. 2007 vynesena rozsudek. Na této poradě senátu byly projednávány celkem 4 kasační stížnosti podané výše uvedenou stěžovatelkou vedené pod sp. zn. 9 As 28/2007, 9 As 29/2007, 9 As 43/2007, 9 As 44/2007. Po poradě senátu soudkyně Mgr. Daniela Zemanová vyhotovila ve věcech sp. zn. 9 As 28/2007, 9 As 29/2007 v souladu s § 49 odst. 11 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zkrácené vyhotovení rozsudku, v jehož záhlaví omylem uvedla nesprávné označení stěžovatelky.

K tomuto pochybení došlo po převzetí označení „Z. o., evid. č. X O. s. s. o. o.“ ze jmenného rejstříku v intranetu Nejvyššího správního soudu, kde tento subjekt je evidován jako účastník řízení v celkem 13 řízeních, do záhlaví zkráceného vyhotovení rozsudku. Tato zjevná nesprávnost byla způsobena podobností označení uvedené organizace s názvem stěžovatelky v tomto řízení (O. o. p. s. p. o. N. p. ú.), přičemž oba subjekty mají sídlo na stejné adrese. Na základě pokynu soudkyně kanceláři bylo zkrácené vyhotovení rozsudků s nesprávným označením stěžovatelky pod č. j. 9 As 28/2007 - 76 a 9 As 29/2007 - 70 vyvěšeno na úřední desku soudu, vzhledem ke stejné osobě stěžovatelky bylo toto pochybení převzato i do zkrácených vyhotovení rozsudků č. j. 9 As 43/2007 - 76 a č. j. 9 As 44/2007 - 69, též do elektronicky podané informace soudu PhDr. H. P. ze dne 17. 9. 2007.

Dne 19. 9. 2007 zaslala PhDr. H. P. soudu upozornění na tuto zjevnou nesprávnost. Předseda senátu ověřil z obsahu spisu, že v dané věci bylo rozhodnuto o stěžovateli se správným označením O. o. p. s. p. o. N. p. ú., pod tímto názvem byla stěžovatelka soudem označována a vedena po celou dobu řízení o kasační stížnosti. Subjekt, jehož název byl chybně uveden v záhlaví zkráceného vyhotovení rozsudku, v předmětném řízení nikdy nevystupoval, o jeho právech a povinnostech nebylo jednáno, nemohlo tedy dojít k záměně v osobě stěžovatelky, ale jedná se pouze o jednorázové chybné uvedení jiného označení. Pokud jde o znění výroku č. II. konstatující, že „Žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků ze dne 29. 3. 2006 se odmítá“, pak se zjevně jedná o zřejmou chybu v psaní, jak je zřejmé z odůvodnění rozsudku, neboť předmětem řízení byla žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků ze dne 6. 7. 2006. Stejně tak bylo zjevnou nesprávností uvedení výroku č. V. ve zkráceném vyhotovení rozhodnutí, neboť o tomto právu nebylo v dané věci rozhodováno.

Na základě uvedených skutečností dospěl předseda devátého senátu Nejvyššího správního soudu k závěru, že při vyhotovení zkráceného vyhotovení rozsudku ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 76, došlo ke zjevným nesprávnostem, které je nutno korigovat postupem dle § 54 odst. 4 s. ř. s., tj. vydáním opravného usnesení.

P o u ě n í : Proti tomuto opravnému usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. září 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu